

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної
науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра кримінального процесу

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра юстиції

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЮРИСТІВ
ГО «СТАЛЕ ПРАВОСУДДЯ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

Харків
«Право»
2025

Відповідальна редакторка *Л. М. Москвич*

Актуальні проблеми судового права : матеріали X міжнар.
А43 наук.-практ. конф. (25 квіт. 2025 р.) / [відп. ред. Л. М. Москвич] ;
Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. кримін. процесу ;
Навч.-наук. ін-т права Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. юстиції ;
Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», Каф. орг. суд., правоохорон.
органів та адвокатури ; Нім.-Укр. об-ня юристів ; ГО «Стале правосуддя». –
Харків : Право, 2025. – 376 с.

ISBN 978-617-8612-04-7

Збірник містить матеріали Десятої міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем судового права, у якій взяли участь відомі вітчизняні та зарубіжні науковці та практики. Організаторами заходу виступили кафедра кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кафедра юстиції ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», Німецько-Українське об'єднання юристів і ГО «Стале правосуддя». В основу видання покладено доповіді, виголошені учасниками конференції, які торкаються різноманітних аспектів судового права.

УДК 349.42

Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за їхню якість, достовірність,
відсутність текстових запозичень несуть автори.

Відеозапис конференції за посиланням:

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2025

ISBN 978-617-8612-04-7

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

Романовська А. Р.,
студентка II курсу магістратури
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЩОДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРОКУРОРІВ

Тема вдосконалення законодавства України щодо дисциплінарної відповідальності прокурорів є надзвичайно актуальною, оскільки ефективність роботи правоохоронної системи в значній мірі залежить від належного виконання прокурорами своїх повноважень та забезпечення високого рівня дисципліни. Дисциплінарна відповідальність прокурорів є важливою складовою механізму забезпечення законності, правопорядку та підзвітності органів прокуратури перед суспільством. Наявна система дисциплінарної відповідальності прокурорів має певні проблемні аспекти, що потребують свого нагального вирішення. Реформування органів прокуратури вимагає впровадження послідовної системи заходів, спрямованих на вдосконалення правового статусу посадових осіб, а також механізмів забезпечення трудової та службової дисципліни [1]. Значення соціальної відповідальності прокурорів у цьому процесі не можна недооцінювати, адже на них покладено значні суспільні очікування:

- з боку судової системи (суди розраховують на високий рівень професійної майстерності прокурорів, неухильне дотримання норм законності та етичних стандартів);
- суспільний запит (громадськість очікує від прокурорів чутливості до потреб суспільства, зокрема до захисту прав потерпілих від злочинів);
- слідчі органи (слідчі потребують від прокурорів якісного процесуального керівництва, а також своєчасної та професійної юридичної підтримки, особливо під час розслідувань у складних кримінальних провадженнях);
- ставлення до підозрюваних і обвинувачених (від прокурорів очікується об'єктивний і неупереджений розгляд доказів відповідно до вимог закону, а також справедливе застосування своїх дискреційних повноважень) тощо [2].

Актуальна правова регламентація, на наше бачення, не забезпечує достатньої ефективності механізму застосування дисциплінарних стягнень до прокурорів, що спричиняє:

- помилки у процесі притягнення до відповідальності: відсутність уніфікованого підходу може призводити до несправедливих рішень;
- можливості для зловживань: недостатня регламентація дозволяє уникати відповідальності або, навпаки, застосовувати стягнення з порушенням принципу пропорційності;
- дезорганізацію кадрової роботи: непрозорість процедур негативно впливає на ефективність управління персоналом;
- втрату кваліфікованих кадрів: невизначеність щодо дисциплінарних процедур може демотивувати висококваліфікованих працівників.

Основні проблемні аспекти, що спостерігаються у чинному законодавстві щодо дисциплінарної відповідальності прокурорів, можна поділити на кілька груп:

1) недосконалість процедурних норм. Законодавство подекуди не визначає чітко критерії та процедури розгляду дисциплінарних справ, що призводить до відсутності однозначного тлумачення норм і відкриває простір для зловживань;

2) нечітка визначеність стягнень. Обраний вид дисциплінарних стягнень подекуди не є достатньо ефективним для забезпечення належного рівня відповідальності;

3) недостатня транспарентність у розслідуванні дисциплінарних правопорушень прокурорів та чіткого механізму звітування про виконання рішень дисциплінарних органів, що знижує рівень довіри до системи прокуратури.

Вищевикладене зумовлює потребу термінових змін для підвищення ефективності правозастосування та довіри до органів прокуратури. Оскільки чинне законодавство не забезпечує достатньої правової визначеності та справедливості в процедурі притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності, важливо розробити і впровадити нові механізми, які відповідатимуть сучасним вимогам правової держави. У цьому контексті можна виділити такі ключові напрями вдосконалення цієї сфери:

- необхідно збільшити прозорість і публічність процесу розгляду дисциплінарних справ стосовно прокурорів, а також інформування про хід виконання рішень дисциплінарних органів у цих справах. Для забезпечення реальності та ефективності дисциплінарних стягнень необхідно

впровадити процедуру перевірки їх виконання. Публікація результатів розслідувань, дисциплінарних рішень та хід їх виконання забезпечить вищу підзвітність прокурорів перед громадськістю, сприяючи підвищенню довіри до роботи прокуратури;

- доцільно чітко визначити види стягнень за різні види дисциплінарних правопорушень, що дозволить уникнути суб'єктивізму та підвищити ефективність дисциплінарних заходів. Система стягнень повинна бути пропорційною та відповідати тяжкості вчинених порушень, зокрема для особливо значних проступків повинні передбачатися суворіші стягнення, наприклад, звільнення з посади;

- вбачається необхідним створення градації дисциплінарних стягнень, яка допоможе чітко визначати відповідальність прокурорів за порушення різного рівня тяжкості. Градація має забезпечувати справедливість, пропорційність таких стягнень і диференційований підхід до кожного випадку, що дасть можливість оцінювати порушення за рівнем їх тяжкості та наслідками для правосуддя;

- для подолання правової невизначеності слід чітко визначити поняття «грубе порушення правил прокурорської етики». Важливо внести зміни до законодавства, щоб запобігти вибіркового застосуванню дисциплінарних стягнень і забезпечити однакове застосування законів до всіх прокурорів;

- важливою є розробка та прийняття окремого нормативного акта, що має на меті системну регламентацію питань дисциплінарної відповідальності прокурорів.

Ці напрями вдосконалення законодавства можуть суттєво покращити механізм дисциплінарної відповідальності прокурорів, підвищити ефективність роботи прокуратури та забезпечити справедливу міру відповідальності за порушення етики і службових обов'язків. Вони також сприятимуть підвищенню довіри громадськості до органів правопорядку та підтримці верховенства права в Україні. Реформа системи дисциплінарної відповідальності прокурорів має стати одним із ключових напрямів удосконалення діяльності органів прокуратури.

Підсумовуючи зауважимо, що законодавче унормування дисциплінарної відповідальності прокурорів на рівні окремого нормативного акта є необхідним кроком, який сприятиме підвищенню ефективності діяльності прокуратури та забезпеченню верховенства права в Україні. Вдосконалення дисциплінарної відповідальності прокурорів в Україні по-

требує комплексного підходу, включаючи не тільки посилення заходів такої відповідальності і розвиток технологій, але й створення умов для підвищення прозорості, професіоналізму та етичності в роботі органів прокуратури. Це дозволить зміцнити довіру до інституту прокуратури, а також забезпечити належне виконання прокурорами своїх обов'язків перед суспільством.

Список використаних джерел:

1. Семененко Б. В. Тенденції удосконалення механізмів забезпечення службово-трудової дисципліни в органах прокуратури: науково-теоретичний аспект. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2019. № 1(19). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2019/n1/19sbvnta.pdf> (дата звернення: 24.03.2025).

2. The Status and Role of Prosecutors. A United Nations Office on Drugs and Crime and International Association of Prosecutors Guide. United Nations. 2014. № 26. URL: https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/14-07304_ebook.pdf (дата звернення: 24.03.2025).

Науковий керівник: професорка кафедри юстиції ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, докторка юридичних наук, професорка Марина Стефанчук

Саїдова Валерія
*курсантка четвертого навчального курсу
першої навчальної групи
Військово-юридичного інституту
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НА СВОБОДУ ПЕРЕСУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З введенням режиму воєнного стану в Україні, а також внаслідок військової агресії з боку противника на нашій території виникла на-

Мозгальов В. Ю.

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕХІДНОГО ПРАВОСУДДЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ЗА КРИМІНАЛЬНИМИ ПРАВОПОРУШЕННЯМИ, ПЕРЕДБАЧЕНИМИ СТ. 263 КК УКРАЇНИ	261

Нечай В. О.

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ ВЕРХОВНОГО СУДУ	266

Опаленик Л. І.

ЗЛОВЖИВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ ЯК ПРИЧИНА ЗАТЯГУВАННЯ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ: МЕЖА МІЖ ПРАВОМ НА ЗАХИСТ І НЕДОБРОСОВІСНОЮ ПОВЕДІНКОЮ УЧАСНИКІВ ПРОЦЕСУ	269

Панчошенко О. С.

ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	272

Попадич О. А.

ПРИНЦИП СПРАВЕДЛИВОСТІ ДИСЦИПЛІНАРНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО СУДДІ	276

Рева М. В.

ПРАВО НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В РІШЕННЯХ ЄСПЛ	281

Романовська А. Р.

ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЩОДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРОКУРОРІВ	284

Сайдова Валерія

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НА СВОБОДУ ПЕРЕСУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	287

Собко Є. В.

ПРОБЛЕМИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ СУДОЧИНСТВА: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ	292

Сокалюк Дмитро

ЮРИСДИКЦІЯ СПОРІВ ПРО ВИЗНАННЯ ПРОТИПРАВНОЮ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ ЩОДО НЕЗАВЕРШЕННЯ ВАЛЮТНОГО НАГЛЯДУ ОПЕРАЦІЇ З ЕКСПОРТУ АБО ІМПОРТУ ТОВАРУ	294